

work and preparation for concert activity; conducting explanatory work with parents in order to create a correct idea of the giftedness of their own children.

Key words: *children, activity, tasks, abilities, musicality, giftedness, creativity.*

УДК 373.3.015.31:7

DOI: 10.32626/2309-9763.2019–26–1.143-149

Людмила Московчук
Liudmyla Moskovchuk

СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

THE STRUCTURAL COMPONENTS OF AESTHETIC EDUCATION OF JUNIOR SCHOOLCHILDREN

У статті розглянуто структурні компоненти естетичного виховання здобувачів початкової освіти як діяльності. Розкрито його суб'єкт, об'єкт, мету, зміст, засоби та результат. Проаналізовано різні підходи сучасних науковців до їх визначення. Уточнено зміст поняття “естетична вихованість”.

Ключові слова: *естетичне виховання, здобувачі початкової освіти, структурні компоненти естетичного виховання, естетична вихованість.*

На початку ХХІ століття відбуваються динамічні процеси в розвитку теорії естетичного виховання, розширюється і переосмислюється зміст багатьох традиційних категорій. Одним із ключових компонентів формули нової української школи постає педагогіка партнерства. В основі педагогіки партнерства – спілкування, взаємодія і співпраця між учителем та учнем.

У зв'язку з цим актуалізується визначення естетичного виховання як спільної діяльності учителя та учня, котра ґрунтується на суб'єкт-суб'єктній взаємодії та є спрямованою на формування естетично розвиненої особистості учня.

На наш погляд, значну увагу необхідно приділяти організації естетичного виховання здобувачів початкової освіти. Оскільки молодший шкільний вік – особливий період, чутливий для естетичного виховання, формування естетичних цінностей й почуттів.

Обґрунтуванню концептуальних засад естетичного виховання здобувачів початкової освіти присвячено роботи багатьох науковців (О. Аліксійчук, Г.Б. Арему, А. Владімірова, М. Ганжа, Т. Голінська, Ю. Гончаренко, І. Гриценко, О. Гудовсек, О. Земляна, О. Комаровська, М.Лещенко, О.Лобова, Л.Масол, Н.Миропольська, О.Михайличенко, О.Ростовський, О. Максимова, Т.А. Г. Оладімеджі, Т. Пагута, М. Семенищева, І. Таран, Т. Турчин, М. Черніка, А. Чернишова, Т. Шмельова та ін.). Здійснений аналіз цих досліджень дозволив зрозуміти, що визначення змісту категорії “естетичне виховання здобувачів початкової освіти” можливе шляхом розкриття компонентів естетичного виховання як діяльності, що і стало метою нашого дослідження.

Вважаємо за необхідне розглянути такі компоненти естетичного виховання, як його суб'єкт, об'єкт, мету, зміст, засоби та результат.

Вивчення психолого-педагогічних праць свідчить про те, що суб'єктом естетичного виховання є вчитель, котрий, як зазначає О. Везумська [2], стоїть у витоків тривалого й складного процесу розвитку й становлення особистості, а учень виступає і як об'єкт виховання, і як суб'єкт самовиховання. Педагогічна взаємодія вчителя та учня будується на основі гуманізації та діалогічності.

В умовах модернізації вітчизняної освітньої системи і її входження в європейський освітній простір змінюються пріоритетні мета і завдання мистецької освіти, що відображено у державних законодавчих документах, зокрема у Державному стандарті початкової освіти.

У Типовій освітній програмі для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О.Савченко зазначено, що метою навчання мистецтва у школі є всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини; формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті [19, с. 225].

Колективом дослідників на чолі з В. Лозовим метою естетичного виховання визначено високий рівень естетичної культури особистості, її здатність до естетичного освоєння навколишньої дійсності [9, с. 202]. Педагогічно цінними є погляди вчених І. Зязюна [11], Н. Миропольської [14], Г. Шевченко [19], котрі підкреслюють, що мета естетичного виховання виходить за межі формування здатності сприймати й розуміти прекрасне у сферу життєдіяльності і ширше – життєтворення в єдності усіх напрямів і форм.

Визначаючи зміст естетичного виховання, доцільно зауважити, що в психолого-педагогічній літературі немає загальноприйнятої думки щодо його структури. Це, на думку авторів М. Колеснікова, О. Колеснікової, В. Лозового [9] та ін., обумовлено його суперечністю та багаторівневністю. За словами дослідників, складність полягає насамперед у тому, що естетичне виховання, котре має власну специфіку, є аспектом усіх інших видів виховання та є невід'ємним від них. З іншого боку, зміст естетичного виховання містить, хоча й не обмежується ними, художнє виховання, естетичну освіту, художнє навчання тощо, тобто створює складну внутрішню структуру.

О. Шумейко [21] в змісті естетичного виховання виокремлює естетичне сприйняття, естетичні судження, естетичні знання, естетичну культуру, естетичні ідеали, естетичні почуття, естетичні переживання, естетичну насолоду, естетичні смаки та естетичну діяльність. Як стверджує авторка, в комплексі ці категорії розкривають сутність естетичного виховання та становлять його структуру.

Т. Пагути уточнює, що зміст естетичного виховання здобувачів початкової освіти передбачає:

- розуміння краси в навколишній дійсності, природі, трудовій діяльності, як у школі, так і за її межами;
- елементарне тлумачення змісту творів мистецтва, емоційне сприймання різних видовищ: кінофільмів, вистав, концертів, архітектури, пам'яток культури, та дбайливе ставлення до них;
- розвиток нахилів до художньої творчості (виразне читання, малювання, ліплення, аплікація), творчої фантазії, гумору;
- додержання елементів культури поведінки, прагнення до охайного вигляду, художнє оформлення класної кімнати;
- уявлення про негарні вчинки, розв'язність, неохайність у зовнішньому вигляді [15, с. 109].

Для більш комплексного визначення змісту естетичного виховання візьмемо за основу підхід А. Семашка, котрий зазначає, що зміст існує на різних рівнях: а) науковому (система виховання виступає у вигляді цілісної теорії); б) навчально-методичному (система, втілена у документах та посібниках, які програмують виховний процес у навчальних закладах); в) практичному (система практичної організації виховання) [16, с. 75-76].

Аналіз досліджень, зокрема А. Галімова [3], С. Жукова [10], Т. Пагути [15], О. Шумейко [21], та ін., свідчить про те, що на науковому рівні у змісті естетичного виховання містяться такі компоненти:

1) естетичні сприйняття, котрі виявляються у спостережливості, вмінні помітити найсуттєвіше, те, що демонструє зовнішню й внутрішню красу предмета, явища, процесу; вмінні відчувати радість від побаченого;

2) естетичні знання, котрі забезпечують сприйняття й оцінку прекрасного в навколишній дійсності, становлення естетичних ідеалів і смаків, а також опанування тими вміннями й навичками, котрі дозволяють здійснювати естетичну та художньо-творчу діяльність;

3) естетичні почуття як почуття насолоди, котрі відчуває людина, сприймаючи прекрасне в навколишній дійсності, творах мистецтва;

4) естетичні судження, котрі відображають ставлення особистості до певного об'єкта, явища;

5) естетичні переживання як почуття людини, пов'язані з конкретними предметами, явищами, котрі вона сприймає;

6) естетичні смаки як емоційно-оціночні ставлення людини до прекрасного мають вибіркового суб'єктивний характер;

7) естетична насолода виявляється у відчутті задоволення через сприймання об'єктів прекрасного, задоволенні від участі у творенні прекрасного;

8) естетичний ідеал як своєрідний зразок, з позиції якого особистість оцінює навколишню дійсність;

9) естетична культура, котра передбачає сформованість у людини естетичних знань, смаків, ідеалів, розвиток здібностей до естетичного сприймання явищ дійсності, творів мистецтва, потребу вносити прекрасне в навколишній світ, зберігати прекрасне.

Важливо також звернути увагу на те, що всі зазначені вище компоненти є взаємопов'язаними між собою. Так, наприклад, естетичні сприйняття, почуття, судження, смаки та ідеали становлять структуру естетичної свідомості, яка є формою суспільної свідомості, художньо-емоційним освоєнням дійсності та виражається в естетичних поглядах та художній творчості. Як зазначають М. Колесніков, О. Колеснікова та В. Лозовой [9], розрізняють два рівні естетичної свідомості: повсякденний, побутовий і теоретичний. Повсякденний рівень складають естетичні емоції, переживання, почуття; теоретичний – естетичні оцінки, судження, погляди, теорії, ідеали.

С. Жуков [9] розуміє естетичну культуру особистості як сукупність властивостей, котрі формуються в процесі активного засвоєння морально-естетичних і художніх цінностей суспільства. Ці властивості визначають естетичну свідомість і поведінку особистості та сприяють її естетичній творчості. Учений в естетичній культурі особистості учня виокремлює такі компоненти, як естетичну свідомість, естетичні потреби, естетичну діяльність. Остання, за словами Т. Пагути, є безперервним процесом формування й реалізації певних творчих умінь, навичок, здібностей, гармонізації себе й світу.

О. Максимова [13] доречно зауважує, що визначальними в будь-якій діяльності дитини, зокрема й естетичній, є певні мотиви. Як відомо, основою мотиваційної сфери особистості є потреби. Т. Пагутою естетичні потреби здобувача початкової освіти визначені як внутрішня необхідність в осягненні певних естетичних цінностей і розвитку певних умінь. Дослідниця підкреслює, що маючи у своїй основі естетичні почуття – спричинені взаємодією з естетичними цінностями (творіннями природи і людського таланту), естетичні потреби втілюються в естетичних смаках [15, с. 110].

І. Зязюн [11] акцентує увагу на тому, що необхідно не лише навчити кожну людину естетично-почуттєво реагувати на оточуючий світ, але й збудити потребу в його перетворенні без нанесення йому екологічної збитковості, згідно з естетичними нормами й ідеалами.

На наш погляд, при аналізі змісту естетичного виховання потребує уточнення поняття “естетичні цінності”, оскільки вони є безпосередньо пов'язаними з іншими компонентами змісту естетичного виховання. Естетичні цінності виокремлюються серед духовних, які в свою чергу посідають важливе місце у ієрархії вищих особистісних цінностей. Духовні

цінності – витвори людського розуму, духу і творчої діяльності, зафіксовані в реальних здобутках і продуктах науки, літератури, мистецтва, моралі, архітектури, культури тощо [18, 295]. Значущою є думка І. Беха [2], який стверджує, що духовні цінності визначають передусім ставлення людини до вищого світу, до Бога, а через нього і ставлення до інших людей. Естетичні цінності визначають як здатність предметів і явищ природи або продуктів людської праці завдяки наявності певних властивостей задовольняти естетичні потреби людини, викликати в ній естетичне переживання. Естетичні цінності це – сама людина, предмети її творчої праці, створені за законами краси, твори мистецтва, явища природи тощо [18, с. 296].

Н. Миропольська зауважує, що зміст естетичного виховання, не може бути регламентованим – у ньому обов'язково має бути задіяний життєвий (вітагенний) досвід учнів [14, с. 5]. У зв'язку з цим уявляється доцільним уточнити сутність поняття “естетичний досвід” як ще одного компонента змісту естетичного виховання. Учені Т. Гриценко [5], М. Долматова [8], Н. Пахальчук [16] та ін. підкреслюють, що естетичний досвід є універсальною категорією, оскільки він відображає внутрішню сутність особистості та є основою для здійснення нею продуктивної діяльності. Аналіз наукових праць уможливорює визначити естетичний досвід як систему зв'язків; культурологічну, соціальну та особистісну цінність; складне духовно-інтегративне утворення, котре акумулює в собі знання, вміння, навички та емоції, ставлення до мистецтва, набуті в процесі естетичної діяльності.

На *навчально-методичному* рівні зміст естетичного виховання, як вказує О. Шумейко [21], конкретизується в програмах з літератури, музичного та образотворчого мистецтва, основ наук, у різних самодіяльних об'єднаннях (хори, оркестри, ансамблі, літературні, драматичні, хореографічні гуртки, кіно- і фотогуртки), у роботі студій (художніх, спортивних тощо), під час факультативних занять різних видів художньої творчості, мистецтва тощо.

На *практичному* рівні зміст естетичного виховання містить сукупність принципів, методів та форм. О. Гудовсек виокремлює наступні принципи естетичного виховання: природовідповідності, культуровідповідності, гуманітаризації та гуманізації, цілісності, поліхудожності, інтегральності, діалогічності, доступності, добровільності, регіональності, безперервності та послідовності, зв'язку із життям, розвитку творчої самодіяльності, суспільної спрямованості діяльності учнів, естетики всього життя дітей, опори на позитивне [6, с. 87].

Вибір форм й методів організації естетичного виховання зумовлений його завданнями, принципами його здійснення, метою та умовами викладання навчальних дисциплін. У психолого-педагогічній літературі серед методів естетичного виховання ефективними вважають наступні: метод переконання як засіб формування знань, поглядів, ціннісних орієнтацій; бесіди-обговорення переглянутих вистав, творчих зустрічей із митцями тощо; перегляд вистав і мистецьких виставок; екскурсії в мистецькі заклади, музеї; використання сучасних відео- та аудіоматеріалів; створення тематичних виставок, альбомів, присвячених мистецтву тощо. Узагальнюючи методи естетичного виховання, котрі пропонують учені (Т. Голінська, Ю. Гончаренко, Н. Фоломеева та ін.), доцільно відзначити, що спільним для них є спрямування учнів до творчої діяльності, здійснення естетичного виховання на гуманістичних засадах, на основі синтезу мистецтв.

Серед форм організації естетичного виховання виокремлюють: уроки, зокрема нестандартні (на інтегративній основі, міжпредметні, змагання, суспільного огляду знань, комунікативної спрямованості, театралізовані, подорожування, дослідження, з різновіковим складом учнів, ділові та рольові ігри, драматизації, психо-тренінги) та позаурочні форми (факультативи, екскурсії, свята, предметні гуртки, домашня навчальна робота).

Науковцями також виявлено низку засобів естетичного виховання. Так, з'ясована виховна ефективність для здобувачів початкової освіти музичного мистецтва (Н. Фоломеева), українського музичного фольклору (І. Таран, О. Аліксіччук, В. Процюк, Г. Яківчук, А. Владімірова), хорового мистецтва (О. Васильєва), сучасної популярної естрадної музики (О. Сапожнік), засобів масової інформації (С. Сургай), шкільного театру ляльок (Л. Чуриліна, М. Левченко),

образотворчого мистецтва (Е. Белкіна, О. Земляна), світової художньої культури (Л. Ващенко, В. Біруля), позакласного читання (Л. Руденко), казки (М. Гагарін), математики (Т. Чабанова), української мови (О. Кучерук), хореографічної діяльності (Ю. Гончаренко), українського килимарства (О. Стрілець), історико-природних заповідників Криму (Н. Карпенкова), синтезу мистецтв (Т. Голінська).

Проведений аналіз наукових праць з проблеми дослідження свідчить про те, що більшість сучасних учених результатом естетичного виховання вважають естетичну вихованість учня.

Узагальнене тлумачення естетичної вихованості, на наш погляд, пропонує І. Ільїнська. За її твердженням, естетична вихованість відображає рівень розвитку естетичної свідомості особистості, її здатність до естетичного перетворення світу за законами краси; наявність сукупності таких компонентів, як естетичні емоції та почуття, естетичні мотиви та потреби, естетичні знання та навички, естетичні вміння, естетичні переживання, естетичний смак, здатність давати оцінку естетичним предметам та явищам. Саме така послідовність, за словами дослідниці, відповідає процесу їх виникнення, прояву та формування в процесі естетичного виховання [12, с. 20].

Продовжуючи думку І. Ільїнської, І. Гусленко зазначає, що у визначенні естетичної вихованості має знайти відображення розуміння цінностей сучасності й минулого, національної культури та загальнокультурних цінностей, тобто здатність синтезувати в собі культурне багатство та різноманіття всього людства, спроможність наповнити своє сприйняття світу різними смислами істини, краси, добра [7, с. 17]. Єдність емоційно-чуттєвого, когнітивного (інтелектуального) та творчодіяльнісного компонентів складає, на думку І. Гусленко, естетичну вихованість особистості.

Підсумовуючи наведене, вважаємо за доцільне визначити естетичну вихованість не як властивість, чи якість, а як цілісну систему, особистісне утворення, що складається із сукупності естетичних знань, умінь та навичок; естетичних потреб, мотивів, інтересів, цінностей, переконань та ставлень до оточуючого світу і до себе.

Завдання дослідження виконано, мети досягнуто. Перспективними напрямками подальших наукових розвідок у контексті розглянутої проблеми можуть стати дослідження методики формування естетичної вихованості здобувачів початкової освіти.

Список використаних джерел

1. Бех І.Д. Виховання особистості : Сходження до духовності. Київ : Либідь, 2006. 272 с.
2. Везумська О.М. Естетичний розвиток учнів початкових класів // Таврійський вісн. освіти : наук.-метод. журн.; Херсон. акад. неперер. освіти. Херсон, 2011. №4 (36). С. 109-116.
3. Галімов А.В. Щодо змісту естетичного виховання особистості. Зб. наук. пр. Хмельницьк. ін-ту соціальн. технологій ун-ту "Україна". Хмельницький, 2012. № 5. С. 39-42. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Znpkhist_2012_5_10.pdf /
4. Гончаренко Ю.В. Естетичне виховання учнів початкових класів у процесі хореографічної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.07. Луганськ, 2009. 20 с.
5. Гриценко І.В. Формування естетичного досвіду молодших школярів у процесі художнього діалогу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.07. Херсон, 2002. 19 с.
6. Гудовсек О. Сучасні тенденції розвитку естетичного виховання молодших школярів. Нова педагогічна думка : наук. журн.; Рівнен. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. Рівне, 2012. № 4. С. 86-88.
7. Гусленко І. Критерії та показники естетичної вихованості студентів гуманітарних спеціальностей. Мистецька освіта : зміст, технології, менеджмент : зб. наук. пр. ; Мистецьк. ін-т ім. Сальвадора Далі, Ін-т проф.-техн. освіти Нац. акад. пед. наук України. Київ, 2012. № 4. С. 16-19.

8. Долматова М.П. Формування естетичного досвіду студентів філологічних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів : автореферат на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.07. Луганськ, 2007. 18 с.
9. Естетика : навч. посіб. / М.П. Колесніков, О.В. Колеснікова, В.О. Лозовой та ін. / за ред. В.О. Лозового. Київ : Юрінком Інтер, 2003. 208 с.
10. Жуков С. Естетична культура, естетичне виховання як складові всебічного розвитку особистості. Зб. наук. пр. Уманськ. держ. пед. ун-ту ім. Павла Тичини. Умань, 2011. Ч. 2. С. 101-109. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znpu_dru_2011_2_14.pdf
11. Зязюн І.А. Естетичні засади розвитку особистості. Мистецтво у розвитку особистості : монографія / за заг. ред. Н.Г. Ничкало. Чернівці : Зелена Буковина, 2006. С. 14-36.
12. Ильинская И.П. Критерии оценки уровня сформированности эстетической культуры младшего школьника. Начальная школа : науч.-метод. журн. М. : Начальная школа и образование, 2009. № 1. С. 20-25.
13. Максимова О.О. Розвиток емоційно-мотиваційного компоненту як основа досягнення успіху першокласниками в естетичній діяльності. Естетичне виховання дітей та молоді : теорія, практика, перспективи розвитку : зб. наук. пр. ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка. Житомир, 2012. С. 368-374.
14. Миропольська Н. Виміри сформованості художньої культури школярів. Мистецтво і освіта : наук.-метод. журн. ; Мін-во освіти і науки України, Нац. акад. пед. наук України, Київськ. дитяча акад. мистецтв. Київ, 2003. № 1. С. 20-23.
15. Пагута Т.І. Роль естетичного виховання в розвитку особистості молодшого школяра. Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія : зб. наук. пр. ; Крим. гуманіт. ун-т. Ялта, 2013. Вип. 39(4). С. 108-115. URL: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/rspo_2013_39\(4\)_18.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/rspo_2013_39(4)_18.pdf)
16. Пахальчук Н.О. Підготовка студентів до збагачення естетичного досвіду молодших школярів у процесі фізичного виховання. Вісн. Глухівськ. держ. пед. ун-ту ім. О. Довженка. Сер. : Педагогічні науки. Глухів, 2010. Вип. 15, Ч. 1. С. 71-74.
17. Семашко А. Система и принципы эстетического воспитания студентов. Эстетическое воспитание студентов : сб. науч. ст. М. : Политиздат, 1980. С. 75-76.
18. Словник з естетики / укл. О.П. Петрушенко. Львів : Магнолія-2006, 2009. 353 с.
19. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1-2 класи. К. : ТД "ОСВІТА-ЦЕНТР+", 2018. 240 с.
20. Шевченко Г.П. Духовно-культурні цінності виховання Людини : монографія / Г.П. Шевченко, Т.Л. Антоненко, О.С. Белих [та ін.]. Луганськ : Вид-во "НОУЛІДЖ", 2013. 332 с.
21. Шумейко О.А. Естетичне виховання та естетична культура в системі духовного розвитку студентів. Соціально-гуманітарні вектори педагогіки вищої школи : матеріали V міжнар. наук. конф., 24-25 квітня 2014 р. Харківськ. нац. ун-т міськ. господарства. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/39161/1/160-165.pdf>

The dynamic processes in the development of theory of aesthetic education are taking place, the content of many traditional categories is enlarging and reconsidering at the beginning of the XXI century. One of the basic components of New Ukrainian school formula is pedagogics of partnership. The main features of pedagogics of partnership are communication, interaction, cooperation between a teacher and a pupil.

According to this the aesthetic education definition as common activity of a teacher and a pupil which is based on subject-subjective cooperation and is coordinated on formation of aesthetic developed person of pupil is actualized.

The structural components of aesthetic education of junior schoolchildren as their activity are examined in the article. Its subject, object, aim, components, ways and results are defined. Different current scholar's approaches to its definition are analyzed.

The components of aesthetic education are defined in scientific, methodical and practical levels for its complex analyses. On scientific level the aesthetic education has such components as: aesthetic perception, aesthetic knowledge, aesthetic sense, aesthetic opinion, aesthetic emotional experience, aesthetic taste, aesthetic pleasure, aesthetic ideal, and aesthetic culture. On methodical level the content of aesthetic education is concretized in literature of music and art, the basis of science, different amateur associations programs, in studio's work during facultative classes of different kinds of arts, etc. On practical level the content of aesthetic education has principles, methods and forms as a whole.

The notion "aesthetic breeding" is précised as a personal formation that consists of aesthetic knowledge, skills, abilities, aesthetic needs, motives, interests, values, assurance and attitude to the environment and to oneself as a whole.

Key words: *aesthetic education, junior schoolchildren, structural components of aesthetic education, aesthetic breeding.*

УДК 372.891

DOI: 10.32626/2309-9763.2019-26-1.149-155

Тетяна Назаренко
Tetiana Nazarenko

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ НА ПРОФІЛЬНОМУ РІВНІ НАВЧАННЯ В ЛІЦЕЇ

METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF FUNCTIONING OF GEOGRAPHIC EDUCATION AT THE PROFILE LEARNING LEVEL IN LYCEUM

Стаття розкриває актуальні питання щодо функціонування географічної освіти в ліцеї на профільному рівні навчання, адже на сьогоднішній день географічна освіта представлена на академічному та профільному рівнях. Авторка статті, пояснюючи необхідність географічних знань в учнів, через ключові та предметні компетентності пропонує методичні засади функціонування географічної освіти в ліцеї через зміст Концепції географічної освіти, яка є рамковим документом, що визначає основні напрями розвитку шкільної географії в контексті вивчення як господарських особливостей своєї країни, так й економіко-географічних відносин у світі.

Ключові слова: *географічна освіта, освітній процес з географії для профільного рівня навчання, ключові компетентності, предметні компетентності, заклади загальної середньої освіти, концепція географічної освіти в ліцеї.*

Засаднича мета Нової української школи – підтримати сучасне покоління учнів у їх прагненні стати знаючими людьми через систему предметних та ключових компетентностей. Це дасть молодим людям змогу зорієнтуватися в сучасному суспільстві, свідомо зайняти відповідну соціальну і громадянську позицію, підвищити рівень духовної культури, культури спілкування і практичної діяльності, формувати соціально зрілу, працелюбну, творчу особистість [3].

Курс "Географія", що пропонується на профільному рівні навчання в 10 і 11 класах, завершує географічну освіту в закладах загальної середньої освіти і відповідає логіці пізнання світу. Таким чином система географічної освіти на профільному рівні навчання в ліцеї узгоджується з теорією природничих і суспільних наук, загальною географією, регіоналізацією, країнознавством, краєзнавством і має українознавчу спрямованість.